

Groenewold

Adviesbureau voor
Milieu & Natuur

Nader onderzoek huismus Kolfschoten 14 en 16 Scherpenzeel Tevens ecologisch projectplan

Opdrachtgever	Teus' Advies t.a.v. Teus van Essen Ambon 10 3772 ZV Barneveld
Contactpersoon	Teus van Essen teus@teusadvies.nl

Uitvoering	Groenewold Adviesbureau voor Milieu & Natuur	
	Dossiernummer	2016049
	Versie	Dec.16-v1
	Behandeld door	Lex Groenewold
	Datum	12 december 2016

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en doel	3
2	Beschrijving situatie	3
2.1	Omschrijving gebied	3
2.2	Te slopen stal	4
2.3	Locatiebezoek	4
3	Instandhouding populatie huismus.....	5
4	Mitigerende maatregelen	6
5	Voor de huismus relevante regelgeving	6
5.1	Wet natuurbescherming.....	7
6	Conclusies en aanbevelingen	8
6.1	Algemeen	8
6.2	Nader onderzoek huismus.....	8
7	Advies.....	9
8	Literatuur	10
	Bijlagen.....	10

Bijlagen

1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Voorbeeldvoorzieningen

1 Aanleiding en doel

Initiatiefnemer bereidt een functiewijziging voor van het perceel Kolfschoten 14 en 16. Hierbij verdwijnt het agrarische bouwvlak, waarna de twee bedrijfswoningen een woonbestemming krijgen. De overblijvende gebouwen worden gesloopt en er een nieuwe woning wordt mogelijk gemaakt (feitelijk een legalisatie).

De gemeente heeft aangegeven positief te staan tegenover het plan, mits er een ecologische 'plus' wordt gerealiseerd. Hiervoor is in juli een quickscan natuur opgesteld.

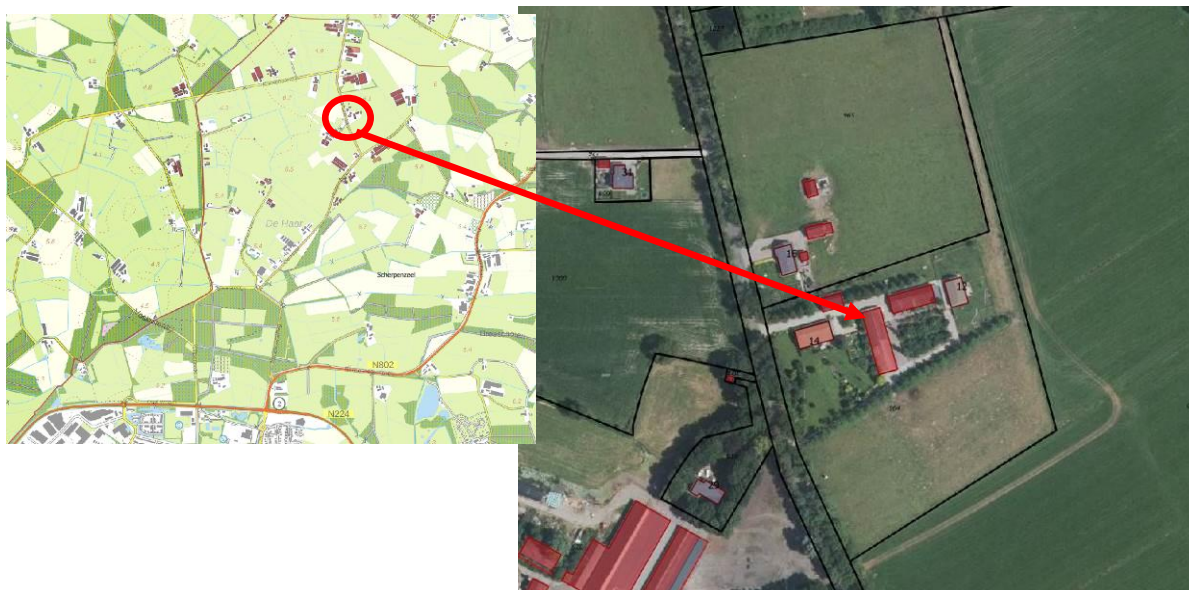
Nu is het plan één van de schuren te slopen waarvoor een subsidieaanvraag is ingediend voor sanering van het aanwezige asbest dak. Deze subsidie is toegekend onder de voorwaarde dat voor 1 januari 2017 de sanering moet zijn afgerond. De sloopvergunning is verleend, maar omdat er nesten aanwezig zijn van de huismus (*Passer domesticus*) heeft de gemeente gesteld dat er ook een ontheffing Flora- en Faunawet (FF-wet) nodig is.

Dit rapport betreft een nader onderzoek wat als bijlage kan dienen voor een eventuele ontheffingsaanvraag.

2 Beschrijving situatie

2.1 Omschrijving gebied

Een overzicht van de situatie is weergegeven op de figuren in de bijlage en hieronder. De locatie ligt in het buitengebied van Scherpenzeel. Het perceel Kolfschoten 14 is ca. 1.900 m² groot en bestaat uit een voormalig agrarisch bedrijf met omliggende gronden. Op het voorterrein is een bedrijfswoning aanwezig en op het achterterrein ligt de te legaliseren woning. De overblijvende bedrijfsgebouwen worden gesloopt. Het perceel Kolfschoten 16 is ruim 1.700 m² groot. Hier wordt alleen de bestemming gewijzigd van agrarisch naar wonen.

2.2 Te slopen stal

Op de figuur hiernaast is de te slopen stal B weergegeven.

Tijdens het bezoek in juni 2016 is geconstateerd dat verblijfplaatsen de huismus onder het golfplaten dak aanwezig waren.

Voor de loods is een sloopvergunning aangevraagd en door de gemeente verleend. Aanvrager is daarbij verantwoordelijk voor de eventueel aanwezige beschermde flora en fauna.

2.3 Locatiebezoek

Tijdens het locatiebezoek op 17 juni 2016 is het gebied en de directe omgeving opgenomen. Daaruit bleek de huismus aanwezig waarbij twee nestplaatsen zijn vastgesteld in de te slopen stal B.

Gezien de lokale situatie, de aanwezige populatie en het kwalitatief goede leefgebied zijn mitigerende maatregelen voorgesteld. De gemeente heeft aangegeven dat een ontheffing FF-wet noodzakelijk is.

Vanwege de termijn voor de subsidieaanvraag voor het asbest dak is de locatie en de directe omgeving in december nogmaals bezocht voor nader onderzoek naar mogelijke nestplaatsen.

3 Instandhouding populatie huismus

Nesten van de huismus vallen jaarrond onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Daarom is, bij overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 11 FF-wet met betrekking tot de vaste rust- of verblijfplaatsen een ontheffing nodig. Bij de nestplaats behoort ook de omgeving daarvan, als dat van invloed is op het broedsucces.

De huismus is in het plangebied aangetroffen. In juni 2016 was een tweetal broedgevallen aanwezig. Bij het locatiebezoek in december is gezocht naar oude nesten. Dit was relatief eenvoudig te doen doordat de nesten worden gemaakt in de holte tussen de isolatie en het golfplaten dak. Door er langs te lopen met een zaklamp is het aantal oude en recente nesten geteld. Er bleek een tweetal mogelijke restanten van oude en verlaten nesten aanwezig aan de westzijde en drie duidelijke recente nesten aan de oostzijde achter het kippenhok. Een groot deel van de loods bevat geen isolatie en is daarmee geen nestlocatie. Feitelijk is de locatie rond het kippenhok (oostzijde) het meest gunstig. Dat blijkt ook uit de daar aanwezige nesten.

Mogelijk oud nest westzijde

Twee recente nesten oostzijde

Deel schuur zonder dakisolatie

Op basis van de beide locatiebezoeken en de getelde nesten zijn met zekerheid 2 nesten aanwezig en mogelijk nog een derde (ouder nest). Voor de maatregelen is uitgegaan van 3 nesten waarvoor mitigatie is vereist.

Uit een korte inventarisatie in juni bleek dat er zeker nog een zes andere broedparen op het terrein aanwezig zijn in andere te behouden gebouwen op het perceel. Het aantal waargenomen mussen suggereert dat er in de omtrek nog meer nesten moeten zijn en sprake is van een goede populatie.

Bij het locatiebezoek in december 2016 is twee keer een groep huismussen gezien in de vegetatie en foeragerend op het terrein. Een inschatting is dat er minimaal 30 huismussen aanwezig zijn in en om het terrein.

De bebouwing op de omliggende percelen ligt deels binnen en deels net buiten de 200m van het perceel. Met de auto is rondgereden en gekeken of huismussen te zien waren. Er zijn vanaf de weg huismussen gezien op Kolfshoten 18 en 25 en Huigenbosch 2. Deze waarnemingen duiden er op dat er een voldoende grote populatie in de omgeving aanwezig is en uitwisseling kan plaatsvinden.

Foeragerende huismussen dec.2016

4 Mitigerende maatregelen

Basis voor de maatregelen is de soortenstandaard Huismus. Per nestplaats is het standaard om minimaal 2 nestkasten te plaatsen. Plaatsing minimaal 3 maanden voor de sloop, zodat de mussen aan de kasten kunnen wennen. Er zijn 8 van deze nestkasten (zie figuur) geplaatst op geschikte plaatsen. In de nieuwe woning aan de oostzijde van het perceel zal aanvullend een vide (min. 4m), een tweetal neststenen of twee nestkasten worden geplaatst. Bij voorkeur aan de oostzijde van de woning. Alle kasten moeten jaarlijks buiten het broedseizoen worden schoongemaakt.

Bij de planning van de werkzaamheden rekening houden met de broedperiode van de huismus. Deze loopt van half maart t/m augustus, maar is ook afhankelijk van de weersomstandigheden. Vooraf (tussen september en februari) kan de schuur ongeschikt worden gemaakt als nestplaats door de isolatieplaten aan de binnenzijde te verwijderen. De mussen kunnen dan wennen aan de verdwenen nest-/schuilplaats en een alternatief in de buurt zoeken (bijv. de nestkasten).

De kwaliteit van leefomgeving is en blijft goed voor de huismussen en andere soorten vogels. Het perceel bevat een grote verscheidenheid aan bomen en struiken. Er is voldoende dekking en diverse overhoekjes en ruigte. Na de sloop van de schuur is het de bedoeling de vrijgekomen ruimte in te planten. Het gebied is met de vele dekkingsmogelijkheden en de aanwezigheid van kippen op het erf een zeer geschikt biotoop voor de huismus. Ook na de sloop blijft daarmee voldoende functioneel leefgebied aanwezig.

5 Voor de huismus relevante regelgeving

Op basis van art. 11 FF-wet is het verboden voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van huismussen te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren.

Het is mogelijk om op grond van artikel 75, lid 5 FF-wet een ontheffing te krijgen als geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort. Daarnaast moet aantoonbaar geen andere bevredigende oplossing voorhanden zijn en moet er sprake zijn van een vastgesteld belang. Mogelijke belangen zijn genoemd in artikel 2, lid 3 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Daar staat:

.....
*3 Als andere belangen als bedoeld in artikel 75, vijfde lid, onderdeel c, van de wet zijn aangewezen:
 j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.*

Het gaat in deze situatie om herinrichting van het terrein waarbij uitvoering van de werkzaamheden plaatsvindt in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Hiervoor is alleen een ontheffing te verkrijgen als er zorgvuldig wordt gehandeld en er geen sprake is benutting of economisch gewin en er geen permanent negatieve effecten optreden. Van benutting of economisch gewin van de huismus is geen sprake.

Zorgvuldig handelen vindt plaats door het uitvoeren van onderzoek en het tijdig nemen van mitigerende maatregelen (zie H4). Hiermee is met vrij grote zekerheid te zeggen dat realisatie van het project niet leidt tot (permanent) negatieve effecten ten aanzien van de populatie van de huismus.

De te slopen schuur is oud en begint te vervallen. Er is een wettelijke verplichting ten aanzien van de sanering van asbest daken, waarvoor overigens ook subsidie is aangevraagd. Herbouw is niet aan de orde. De sloop vindt plaats buiten de kwetsbare periode en na het treffen van mitigerende maatregelen. Het vrijkomende terrein wordt natuurlijk ingericht evenals met de meeste andere delen van het terrein is gedaan. Schade aan de huismus wordt hiermee zoveel mogelijk voorkomen. Een andere bevredigende oplossing dan sloop is feitelijk niet aanwezig.

5.1 Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2016 wordt de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb) van kracht. De Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet komen te vervallen en worden vervangen door de Wnb.

Er is een aantal relevante wijzigingen in de Wet opgenomen. Zo wordt de provincie het bevoegde gezag voor ontheffingen die onder de huidige FF-wet door het ministerie worden afgegeven.

Het beschermingsregime van vogels wordt iets versoepeld. Er moet nu sprake zijn van het opzettelijke verstoringen of vernielingen. Ook is het verbod beperkt tot verstoringen die een wezenlijke negatieve invloed hebben op de (lokale) staat van instandhouding van de soort. De Memorie van toelichting geeft als voorbeeld dat als er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied in de buurt, er niet altijd sprake hoeft te zijn van een wezenlijke invloed. Ook bij een tijdelijke verstoring kan de populatie zich gemakkelijker herstellen dan wanneer het gaat om een blijvend negatief effect.

Voor de strikt beschermde soorten (Vogel- en habitatrichtlijn) wijzigt er niet zo veel. Voor de nationaal beschermde soorten wel. Voor de huismus betekent de Wnb dat als er geen wezenlijke invloed is op de populatie en er gewerkt wordt conform een goedgekeurde gedragscode (bijv. een gedragscode Ruimtelijke Ontwikkeling en Inrichting) er geen ontheffing meer nodig is. Toepassing van de gedragscode impliceert een goede inventarisatie en zorgvuldig handelen. Dat betekent ook het tijdig treffen van voldoende maatregelen om de gunstige staat van instandhouding te waarborgen. In deze situatie zijn dat bijv. de in H4 genoemde maatregelen.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Algemeen

Initiatiefnemer bereidt een functiewijziging voor van het perceel Kolfshoten 14 en 16. Hierbij verdwijnt het agrarische bouwvlak, waarna de twee bedrijfswoningen een woonbestemming krijgen. De overtollige gebouwen worden gesloopt en er een nieuwe woning wordt mogelijk gemaakt (feitelijk een legalisatie). In juli 2016 is een quickscan natuur opgesteld. Hieruit bleken broedende huismussen aanwezig. Voor de te slopen schuur is een sloopvergunning verleend. Ook is subsidie aangevraagd en verleend voor asbestsanering van het dak. Voorwaarde is dat de sanering voor eind 2016 is uitgevoerd. Vanwege de aanwezigheid van de huismus heeft de gemeente aangegeven dat eerst een ontheffing is vereist.

6.2 Nader onderzoek huismus

In december 2016 is de te slopen schuur B nogmaals onderzocht op nesten van huismussen. Hierbij zijn met zekerheid 2 nesten aangetroffen en restanten van waarschijnlijk een derde inmiddels verlaten nest. Als mitigerende maatregel zijn in totaal 8 nestkasten opgehangen conform het advies uit de quickscan in juli 2016. Op het perceel zijn zeker 30 huismussen waargenomen. Er zijn voldoende alternatieve mogelijkheden voor rust- en nestplaatsen op het perceel aanwezig. Ook op de omliggende percelen is de huismus waargenomen. De functionaliteit van de leefomgeving en de gunstige staat van instandhouding van de mussenpopulatie is niet in het geding door de sloop van de schuur. Ook zonder de nestkasten zijn er waarschijnlijk voldoende alternatieven en is voldoende dekking en goed leefgebied aanwezig. De sloop van de schuur moet plaatsvinden in de periode tussen september en maart. Na de sloop zal het terrein worden ingeplant.

Het is aan te bevelen ruim voor aanvang van de sloop (buiten het broedseizoen en niet in een vriesperiode) het isolatiemateriaal aan de binnenzijde van het dak te verwijderen. Het dak is dan ongeschikt als nest- en verblijfplaats en de mussen hebben tijd om een alternatief te zoeken.

Realisatie van het plan/uitvoering van de activiteiten heeft met deze maatregelen geen negatieve gevolgen voor de lokale huismuspopulatie. In het licht van de Wet natuurbescherming welke per 1 januari 2017 van kracht wordt, is het de vraag of een ontheffing dan nog noodzakelijk is.

7 Advies

- 1) Bij uitvoering van de werkzaamheden altijd invulling geven aan de 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en Faunawet), wat inhoudt dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan beschermde soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.
- 2) Onder de dakplaten van te slopen stal B zijn 2-3 nestplaatsen van de huismus aangetroffen. Deze zijn jaarrond beschermd. De volgende maatregelen zijn aanbevolen:
 - a) Minimaal 3 maanden voor de sloop dienen per nestplaats minstens 2 permanente nestkasten te worden opgehangen op een geschikte plaats en in de nabijheid van de te slopen loods (is reeds uitgevoerd).
 - b) In de nieuwe woning (oostgevel) aanvullende permanente nestplaatsen aanbrengen, bijv. 2m vide of twee neststenen of twee nestkasten.
 - c) Alle kasten moeten jaarlijks buiten het broedseizoen worden schoongemaakt en worden onderhouden.
 - d) De beste tijd voor sloop van de schuur is tussen september en maart.
 - e) Minimaal een week voor aanvang van de sloop (buiten het broedseizoen en niet in een periode met vorst) het isolatiemateriaal van de binnenzijde van het dak verwijderen zodat het ongeschikt wordt als nest- en verblijfplaats en de mussen tijd hebben een alternatief te zoeken.
- 3) Na de sloop zal het gebied worden ingeplant.
- 4) Door het uitvoeren van bovenbedoelde maatregelen komt de gunstige staat van instandhouding van de lokale huismuspopulatie en de functionaliteit het leefgebied niet in het geding.

8 Literatuur

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. Van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, 3de herziene druk.
- Janssen, J.A.M. en Schaminée, J.H.J., 2008: Soorten van de habitatrichtlijn
- Rijksdienst voor ondernemend Nederland, Min. van EZ, december 2014, Soortenstandaard Huismus v2.0.
- Vliegenthart, A. en Zollinger, R. (VOFF, ProRail), 2012, Handleiding bij de brochure Kleine faunavoorzieningen bij kunstwerken in de infrastructuur.
- www.gegevensautoriteitnatuur.nl
- <http://geodata2.prv.gelderland.nl/>
- www.infomil.nl
- <http://mineleni.nederlandsesoorten.nl/>
- www.natura2000.nl
- www.Natuurloket.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.soortenregister.nl
- www.waarneming.nl (website met soortenwaarnemingen in Nederland)
- www.wetten.nl

Bijlagen

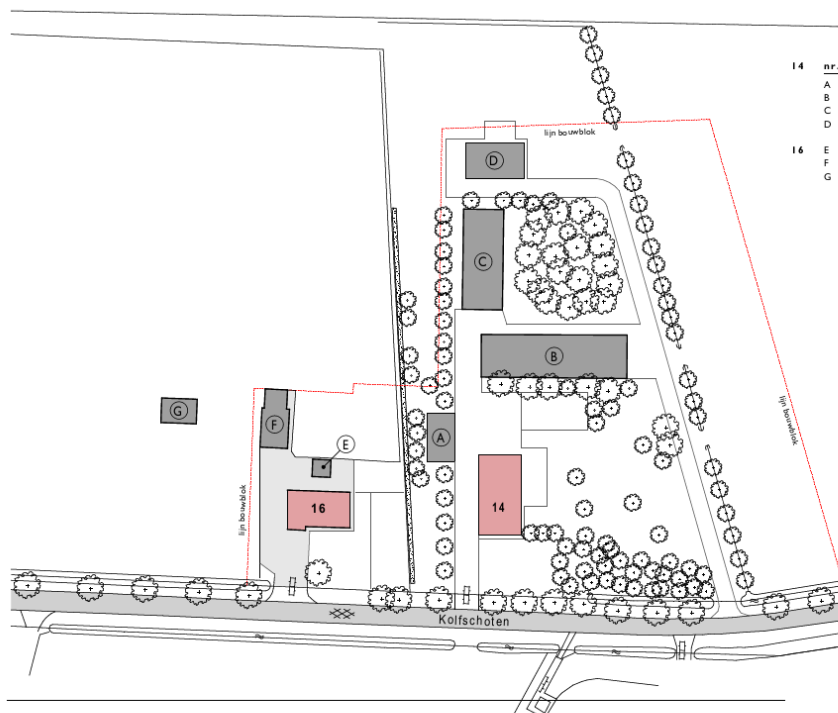
1. Overzicht situatie
2. Foto's plangebied
3. Voorbeeldvoorzieningen

Bijlage 1

Overzicht situatie

14	nr.	onderdeel	oppervlakte
	A	garage/berging	84 m ²
	B	voormalige stal	389 m ²
	C	Platteland Anders + voorm. stal	250 m ²
	D	bijsgebouw	130 m ²
16	E	bijsgebouw	19,6 m ²
	F	bijsgebouw	93,4 m ²
	G	bijsgebouw	54 m ² +
			1020 m ²

kadastraal bekend:
- Gemeente : SCHERPENZEEL
- sectie : A
- perceel nr. : 964, 965
- schaal : n.v.t.

projectnr. 2988
onderwerp BESTAANDE SITUATIE

datum: 6 maart 2015
schaal: 1:100

LANDBORG
BENUT DE RUIMTE

LANDBORG STATIONSWEG 379 POSTBUS 2 2925 ZG SCHERPENZEEL 033 - 30 31 040 INFO@LANDBORG.NL WWW.LANDBORG.NL

14	nr.	onderdeel	oppervlakte bijgebouw
	A	garage/berging	84 m ²
	B	gestloopt	-
	C	Platteland Anders + voorm. stal	(250 m ²)
	D	transformatie naar 'wonen'	84 m ² +
16	E	bijsgebouw	19,6 m ²
	F	bijsgebouw	93,4 m ²
	G	bijsgebouw	54 m ² +
			167 m ²

INDICATIEF

kadastraal bekend:
- Gemeente : SCHERPENZEEL
- sectie : A
- perceel nr. : 964, 965
- schaal : n.v.t.

projectnr. 2988
onderwerp NIEUWE SITUATIE

datum: 6 maart 2015
schaal: 1:100

LANDBORG
BENUT DE RUIMTE

LANDBORG STATIONSWEG 379 POSTBUS 2 2925 ZG SCHERPENZEEL 033 - 30 31 040 INFO@LANDBORG.NL WWW.LANDBORG.NL

Bijlage 2 Foto's plangebied

Te slopen schuur/stal

2 recente nesten

Aantal van de geplaatste nestkasten

Bijlage 3 Voorbeeld voorzieningen

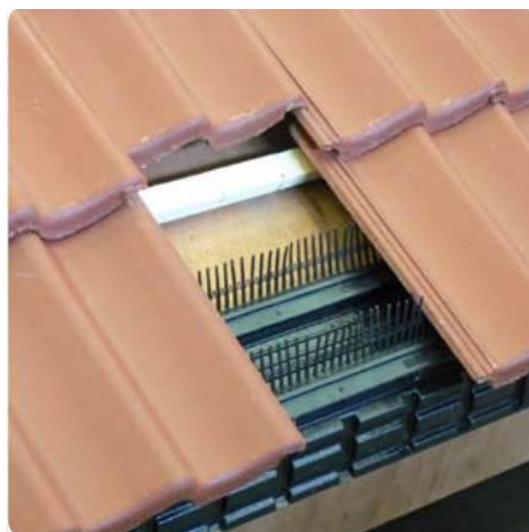
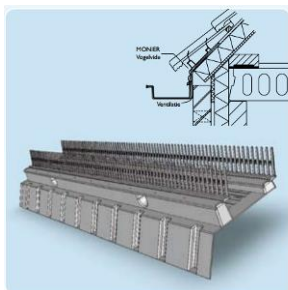

Mussenflat

Huismus

**(verplicht indien nesten
verdwijnen)**

Mussenvide

Mussenpan

neststeen

Mussenpot

